

Siège national
47 rue d Clichy
75311 Paris Cedex 09
Tél : 01 45 96 03 05

TESTAMETA VAOVAO

-«baiboly » : «biblia» en grec.

Soratra Masina ao amin'ny Testamenta Taloha (T. T) sy ny Testamenta Vaovao (T.V)

Tamin'ny taon-jato faha 5 tao aorian'i J.K ny fitambaran'ny T. T. sy T .V.

NY BAIBOLY

- Ny baibolin'ny jiosy : Testamenta Taloha ihany.
- Ny baibolin'ny katolika : T.T + T. V + boky apokrifa;
- Ny baibolin'ny Protestanta : ny T. T + T. V.

TESTAMENTA VAOVAO : FANEKENA VAOVAO

- Testamenta : didim-pananana avy amin'ny teny latina «testamentum» ary nadikan'ny teny grika hoe «diatheke».
- Ny baiboly voadika amin'ny teny grika anefa dia nandray izany teny izany ho dikan'ny teny hebreo hoe «berith» izany hoe «fanekena», koa ny hevitry ny teny hoe «testamenta» ao amin'ny baiboly dia «fanekena».

TESTAMENTA VAOVAO /FANEKENA VAOVAO

- Nahoana ny mpandika ny baiboly ho amin'ny teny grika no nampiasa ny teny hoe «diatheke» nefana nanana ny teny tena mifanandrify amin'ny hoe fanekena izy dia ny «syntheke» izany ?
- satria hitany fa samy hafa ny fanekena nataon'Andriamanitra amin'ny olombelona sy ny fanekena ataon'ny olona samy olona;
- Faneken'ny samy olona mantsy : misy fifanarahana aloha ary samy manana ny anjarany ny roa tonta
- Fa ny faneken'Andriamanitra amin'ny olona : ataony sy atolony ka raisin'ny olona maimaimpoana araka ny anoloran'Atra azy koa tahaka ny didim-pananana izay tsy miankina amin'ny mpandova ny faneken'Atra.

TESTAMENTA VAOVAO

Ny hafatra raiketiny:

- Ny Filazantsara: vakina hoe «Filazantsara araka an'i... »
- Ny teny grika hoe «euangelion» izay nahodina hoe «evangelium» amin'ny teny latina nihavian'ny hoe «avangile» sy ny «evanjely» no nadika tamin'ny teny malagasy hoe «filazantsara» na koa «vaovao mahafaly».
- Natao indrindra hilazana ny hafatra nentin'i J. K mivantana izany (jereo Mar 1, 14) na ny hafatra ambaran'ny hafa momba an'i J. K (jereo Mar 1, 1).
- Natao koa hanondroana ireo boky 4 izay nanangonana ny Tenin'i Jesoa sy ny asany rehetra tety an-tany, ny namonoana Azy teo amin'ny hazo fijaliana ary indrindra ny nitsanganany tamin'ny maty.

NY TESTAMENTA VAOVAO

• *Ny hafatra raketiny :*

- Voalazan'ny mpahay baiboly fa i Marka no nisantatra ity karazan-dahatsoratra atao hoe filazantsara ity (voasoratra voalohany)
- Lioka kosa no nanazava ny fomba narahiny tamin'ny filazantsara narosony: nanangona ireo zavatra nambaran'ny vavolombelona maro samy hafa izy ary nandahatra azy hirindra sy hifampitohy tsara (Lio 1, 1 – 4).
- koa heverina fa nosoratana tahaka izany daholo ireo filazantsara.

TESTAMENTA VAOVAO

• **NY HAFATRA NORAKETINY**

Eo anatrehan'izany, tsy tokony ho vakina tahaka ny mamaky boky hafa rehetra ny filazantsara.

- Fa ho ao an-tsaina mandrakariva ny toe-javatra ijoroan'ireo mpanoratra azy ho vavolombelona.

Azo ambara hoe misy fiombonana ao anatin'ny fahasamihafana ireto filazantsara ireo.

TESTAMENTA VAOVAO

- *Mizara roa ny filazantsara :*
- 1° Ny filazantsara «azo atao indray mijery» na lazaina hoe «synoptika»
- 2° Ny filazantsara araka an'i Jaona.

NY FILAZANTSARA SYNOPTIQUE

MATIO :

Izy ilay apostoly nantsoin'i Jesoa Kristy teo am-pamorian-ketra, antsoina hoe : Levy.

Misongadina ao @ Filazantsara fa i Jesoa no ilay Mpampianatra tonga lafatra ka mahatonga ity filazantsara ity homena anarana hoe :

- « **filazantsaran'ny fampianarana** » fa misongadina ao koa ny momba ny **fanjakan'Andriamanitra.**

FILAZANTSARA SYNOPTIKA

• ***Marka:***

- Mpiara-miasa tamin'i Petera i Marka fa tsy apostoly akory.
- Ny fitantarana ny asam-pamonjena nataon'i Jesoa avy hatrany no nahamaika azy ka nataony hoe « ***filazantsaran'ny asa*** » ny boky.
- Ity no filazantsara fohy indrindra kanefa izy no traininy indrindra amin'ny filazantsara rehetra.

FILAZANTSARA SYNOPTIQUE

•**Lioka:**

- Mpiara-miasa tamin'i Paoly apostoly i Lioka fa tsy apostoly akory ary izy irery no avy amin'ny firenena hafa nanoratra filazantsara.
- Miavaka indrindra tamin'ny fahaizana mitantara sy manoratra izy ka nahatonga ity boky ity nomena anarana hoe «**filazantsaran'ny tantara**» na «**ny tantaram-pamonjena**».
- Mivelatra ho an'ny olona rehetra ny famonjen'i Jesoa aminy fa tsy ho an'ny olona voatokana.

NY FILAZANTSARAN’I JAONA

• NY VOTOATINY :

Amin’ny ankapobeny dia ireo zava-niseho izay voatantaran’ny synoptika ihany no haverin’ny filazantsaran’i Jaona, saingy arahina fieritreretana lalina momba ireo foto-javatra niseho tao anatin’ny tantaran’ny famonjena izany rehetra izany.

- Ny kendreny dia ny hampiharihary fa misy hifandraisany avokoa ny zava-niseho tsirairay momba ny fiainan’i Jesoa izay tantarainy sy ny fanehoana ny fiainan’i Kristy ao anatin’ny fiangonana.

NY FILAAZANTSARAN' JAONA (tohiny)

NY VOTOATINY

Tsy sary aman'ohatra fotsiny ireny zava-niseho ireny fa tena zava-dehibe ka sady manana fiantraikany hatrany ivelan'ny fotoana nitrangany mihitsy no mahasahana ny tantaran'ny famonjena manontolo.

- Ny fehintenin'ny filazantsara, mety ho fehintenin'ny baiboly manontolo mihitsy aza dia mampiharihary ny zava-kendreny
  - :
- « fa voasoratra izao, mba hinoanareo fa Jesosy no Kristy, Zanak'Andriamanitra, ary mba hanananareo fiainana amin'ny anarany, raha mino hianareo »
(Jao 20, 31)

NY ASAN'ny APOSTOLY (Tantara)

•**Ny boky tantara**

- Miaramanaiky ny mpahay baiboly maro fa mbola i Lioka mpanoratra ny filazantsara fahatelo ihany no nanoratra azy ity.
- Asehony ao amin'ny fitantarana ny toe-javatra nisy , ny asa nataon'ny Fanahy Masina tamin'ireo Apostoly izay nanomboka tao Jerosalema.
- Tsy nianina fotsiny tamin'ny fitantarana izay rehetra nataon'i Jesoa sy ny asa lehibe maro isan-karazany niaraka tamin'izany ny fitantaran'i Lioka fa **naneho ny asan'ny Fanahy Masina sy ny fahaterahan'ny fianaonana Kristiana.**

NY EPISTILY

- **NY VOTOATINY :**
- **Taratasy nosoratan'ny Apostoly ho valin'ny fanontaniana napetraky ny FG Kristiana....**
- Ny boky 21 amin'ireo 27 ao amin'ny Testamenta vaovao dia epistily avokoa.
- Ny fampiasana taratasy izay fomba hampitàna fifandraisana eo amin'ny olona mankamin'ny vondron'olona dia tena nampiasaina ary nanana ny tantarany tamin'izany fotoana izany.

NY EPISITILY

VOTOATINY:

- Noho ny fidadasiky ny toerana sy ny fifanalavirana teo amin'ny tanàna maro nisy tamin'izany fotoana izany, kanefa tsy maintsy nifandray ho fampandehanandraharaha, tamin'ny taon-jato faha III J.C, teo amin'ny ampiran'i Aleksandrie dia natao lalàna ny fandefasana taratasy mba hifandraisana; nanao toy izany koa ny ampira Romana.
- Izany toe- javatra izany dia niteraka ny vondron'olona mpanoratra taratasy manokana fa tsy ny rehetra akory no manoratra.

NY EPISITILY

- **VOTOATINY**

- Avy amin'ny teny grika hoe «epistolos» izany izay midika hoe taratasy nosoratan'olona ho amin'olon-kafa.
- Tato aorian'ny nanoratana ny T. V dia tonga nilazana ireo taratasy nosoratan'ny apostoly ho an'ny fiangonana nampianariny na ho an'ny mpianany tsirairay io teny io.

Azo sokajiana ho enina ny epistily

• **Ny epistily lehibe:**

- Ny votoatiny sy ny halavany no nilazana azy hoe lehibe.
  - Ireto avy izy ireo: Romana, 1 sy 2 Korintiana, Galatiana.

Jesoa Kristy voahombo teo amin'ny hazo fijaliana no fototry ny famonjena ka izay mino Azy no mahazo antoka ho voavonjo.

NY EPISITILY TANY AM-PIGADRANA

- **Efesiana, Filipiana, Kolosiana, Filemona.**
- Any am-pigadrana ny mpanoratra no milaza fampaherezana @ olona anoratany ka ilazany fa rehefa miaraka amin'ny Jesoa dia miaina amin'ny fahafahana mandrakariva.
- Ny epistily voasoratra taloha: Ireto boky ireto no tranainy indrindra amin'ny boky hita ao amin'ny testamenta vaovao: 1Tesoniana sy ny 2 Tesoniana.
  - « Fanomanana ny olona amin'ny fihavian'ny Tompo ».

EPISITILY PASTORALY

Ho an'ny mpitondra fiangonana indrindra :

- 1Timoty, 2 Timoty, Titosy.

NY EPISITILY KATOLIKA

- Ho an'ny FG manerantany ireto epistily ireto fa tsy ho an'ny FG voafaritra manokana fotsiny :
- Jakoba, 1Petera, 2Petera, 1Jaona, 2Jaona, 3Jaona, Joda.

EPISITILY ho an'ny HEBREO

VOTOATINY : NY FISORONAN'i KRISTY

Tsy fantatra mihitsy ny tena mpanoratra azy.

Misy ampahany hitovizany amin'ny fanoratan'i Paoly ihany anefa ao anatiny rehefa mamaky azy, kanefa koa tsy hita taratra ao ny tena fomban'i Paoly rehefa manoratra, ka natao hoe Doeteropaoliniana ny boky.

NY FANAMBARANA na APOKALIPSY

•**NY VOTOATINY :**

Ny fijaliana entin'ny mpino eo am-piandrasana ny
fihavian'ny Tompo indray.

- I Jaona Apostoly no naharay ny fanambaran'ny Tompo
raha nitoka-monina tao amin'ny nosy Patmos (1, 9).